31989L0655

30.12.1989 ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ L 393/13

SMĚRNICE RADY
ze dne 30. listopadu 1989
o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (druhá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

(89/655/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 118a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ([1]), předložený po konzultaci s Poradním výborem pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci,

ve spolupráci s Evropským parlamentem ([2]),

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ([3]),

vzhledem k tomu, že článek 118a Smlouvy stanoví, že Rada přijímá směrnice určující minimální požadavky na podporu zlepšování zejména pracovního prostředí a k zabezpečení vyšší úrovně ochrany bezpečnosti a zdraví pracovníků;

vzhledem k tomu, že podle uvedeného článku by tyto směrnice neměly ukládat žádná správní, finanční ani právní omezení bránící zakládání a rozvoji malých a středních podniků;

vzhledem k tomu, že sdělení Komise o jejím programu v oblasti bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci ([4]) předpokládá přijetí směrnice o používání pracovního zařízení při práci;

vzhledem k tomu, že Rada v usnesení ze dne 21. prosince 1987 o bezpečnosti, hygieně a ochraně zdraví při práci ([5]) vzala na vědomí úmysl Komise předložit Radě v blízké budoucnosti minimální požadavky týkající se organizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;

vzhledem k tomu, že pro zaručení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců je nezbytné dodržování minimálních požadavků určených k zajištění vyšší úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při používání pracovního zařízení;

vzhledem k tomu, že tato směrnice je samostatnou směrnicí ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ([6]); že se proto ustanovení uvedené směrnice vztahují v plném rozsahu na používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci, aniž jsou dotčena přísnější nebo zvláštní ustanovení této směrnice;

vzhledem k tomu, že tato směrnice představuje konkrétní příspěvek k vytvoření sociálního rozměru vnitřního trhu;

vzhledem k tomu, že na základě směrnice 83/189/EHS ([7]) musí členské státy uvědomit Komisi o každém návrhu technických předpisů týkajících se strojů, zařízení a mechanismů;

vzhledem k tomu, že na základě rozhodnutí 74/325/EHS ([8]) naposledy pozměněného aktem o přistoupení z roku 1985, konzultuje Komise při vypracovávání návrhů v této oblasti Poradní výbor pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

ODDÍL I

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět

1. Tato směrnice, která je druhou samostatnou směrnicí ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS, stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci, jak je vymezeno v článku 2.

2. Směrnice 89/391/EHS se vztahuje v plném rozsahu na celou oblast uvedenou v odstavci 1, aniž jsou dotčena přísnější nebo zvláštní ustanovení obsažená v této směrnici.

([1]) Úř. věst. C 114, 30.4.1988, s. 3, Úř. věst. C 106, 26.4.1989, s. 13 a Úř. věst. C 287, 15. 11.1989, s. 12.
([2]) Úř. věst. C 326, 19.12.1988, s. 132 a Úř. věst. C 256, 9.10.1989, s. 65.
([3]) Úř. věst. C 318, 12.12.1988, s. 26.
([4]) Úř. věst. C 28, 3.2.1988, s. 3.
([5]) Úř. věst. C 28, 3.2.1988, s. 1.
([6]) Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.
([7]) Úř. věst. L 109, 26.4.1983, s. 8.
([8]) Úř. věst. L 185, 9.7.1974, s. 15.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

a) „pracovním zařízením“ jakékoli stroje, přístroje, nástroje nebo zařízení používané při práci;

b) „používáním pracovního zařízení“ jakákoli činnost zahrnující pracovní zařízení, jako například jeho spouštění nebo zastavování, jeho provoz, doprava, opravy, úpravy, údržba a obsluha, včetně čištění;

c) „nebezpečným prostorem“ jakýkoli prostor uvnitř nebo kolem pracovního zařízení, ve kterém jsou ohroženy bezpečnost a ochrana zdraví v nich se zdržujícího zaměstnance;

d) „ohroženým zaměstnancem“ jakýkoli zaměstnanec, který se nachází zcela nebo částečně v nebezpečném prostoru;

e) „obsluhujícím zaměstnancem“ zaměstnanec nebo zaměstnanci, kteří jsou pověřeni používáním pracovního zařízení.

ODDÍL II

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

Článek 3

Obecné povinnosti

1. Zaměstnavatel přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby pracovní zařízení dané k dispozici zaměstnancům v podniku nebo závodě bylo vhodné pro vykonávanou práci, nebo aby bylo k tomuto účelu řádně upraveno a mohlo být používáno zaměstnanci bez ohrožení jejich bezpečnosti a zdraví.

Při výběru pracovního zařízení, které zaměstnavatel navrhuje používat, musí věnovat pozornost zvláštním pracovním podmínkám a vlastnostem a rizikům pro bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců v podniku nebo závodě, zejména na pracovních místech, nebo všem dalším rizikům spjatým s používáním daného pracovního zařízení.

2. Pokud není možné plně zajistit, aby pracovní zařízení mohlo být zaměstnanci používáno bez rizika pro jejich bezpečnost nebo ochranu zdraví, přijme zaměstnavatel vhodná opatření ke snížení těchto rizik.

Článek 4

Předpisy vztahující se na pracovní zařízení

1. Aniž je dotčen článek 3, musí zaměstnavatel zabezpečit a používat:

a) pracovní zařízení, které, bylo-li zaměstnancům v podniku nebo závodě dáno k dispozici poprvé po 31. prosinci 1992, splňuje:

i) ustanovení všech odpovídajících směrnic Společenství, které se jej týkají

ii) minimální požadavky stanovené v příloze, pokud se jich žádná jiná směrnice Společenství netýká, nebo týká pouze částečně;

b) pracovní zařízení, které, bylo-li zaměstnancům dáno k dispozici před 31. prosincem 1992, splňuje minimální požadavky stanovené v příloze nejpozději do čtyř let po uvedeném dni.

2. Zaměstnavatel přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby pracovní zařízení bylo po celou dobu své životnosti uchováváno vhodnou údržbou na takové úrovni, že splňuje podle okolností podmínky stanovené v odst. 1 písm. a) nebo b).

Článek 5

Pracovní zařízení se zvláštními riziky

Pokud používání pracovního zařízení může představovat zvláštní riziko pro bezpečnost nebo ochranu zdraví zaměstnanců, přijme zaměstnavatel nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

— bylo používání pracovního zařízení omezeno pouze na osoby pověřené jeho používáním,

— v případě oprav, úprav a údržby nebo obsluhy prováděli tyto práce zvlášť určení zaměstnanci.

Článek 6

Informování zaměstnanců

1. Aniž je dotčen článek 10 směrnice 89/391/EHS, přijme zaměstnavatel nezbytná opatření k zajištění toho, aby měli zaměstnanci k dispozici odpovídající informace a popřípadě písemné pokyny o pracovním zařízení používaném při práci.

2. Informace a písemné pokyny musí obsahovat alespoň údaje o bezpečnosti a ochraně zdraví týkající se:

— podmínek používání pracovního zařízení,

— předvídatelných neobvyklých situací,

— závěrů, které je třeba učinit na základě zkušeností popřípadě získaných při používání pracovního zařízení.

3. Informace a písemné pokyny musí být dotyčným zaměstnancům srozumitelné.

Článek 7

Školení zaměstnanců

Aniž je dotčen článek 12 směrnice 89/391/EHS, přijme zaměstnavatel nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

— zaměstnanci pověření používáním pracovního zařízení získali odpovídající školení, včetně školení o rizicích, která toto používání případně zahrnuje,

— zaměstnanci uvedení v čl. 5 druhé odrážce získali vhodné zvláštní školení.

Článek 8

Projednání se zaměstnanci a jejich účast

V souladu s článkem 11 směrnice 89/391/EHS projednávají zaměstnavatelé se zaměstnanci nebo jejich zástupci záležitosti, na které se vztahuje tato směrnice včetně přílohy, a umožní jejich účast.

ODDÍL III

RŮZNÁ USTANOVENÍ

Článek 9

Úpravy přílohy

1. Doplnění přílohy dalšími minimálními požadavky na zvláštní pracovní zařízení uvedená v bodě 3 přílohy přijímá Rada postupem podle článku 118a Smlouvy.

2. Úpravy přílohy čistě technického rázu v souvislosti s:

— přijetím směrnic v oblasti technické harmonizace a normalizace návrhu, výroby nebo stavby částí pracoviště nebo

— technickým rozvojem, změnami v mezinárodních předpisech či specifikacích nebo poznatcích v oblasti pracovních zařízení,

se přijímají postupem podle článku 17 směrnice 89/391/EHS.

Článek 10

Závěrečná ustanovení

1. Členské státy uvedou v účinnnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 31. prosince 1992. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních předpisů, které přijaly nebo přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

3. Každých pět let předkládají členské státy Komisi zprávu o praktickém provádění této směrnice a uvedou stanoviska sociálních partnerů.

Komise o tom uvědomí Evropský parlament, Radu, Hospodářský a sociální výbor a Poradní výbor pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci.

4. Komise podává pravidelně Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o provádění této směrnice s ohledem na odstavce 1 až 3.

Článek 11

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 30. listopadu 1989.

Za Radu

předseda

J. P. SOISSON

PŘÍLOHA

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY UVEDENÉ V ČL. 4 ODST. 1 PÍSM. a) BODĚ ii) A PÍSM. b)

1. **Úvodní poznámka**

Povinnosti stanovené v této příloze se uplatňují s ohledem na ustanovení této směrnice, pokud pro dotyčné pracovní zařízení existuje odpovídající riziko.

2. **Obecné minimální požadavky použitelné na pracovní zařízení**

2.1. Ovládací systémy pracovního zařízení, které mají vliv na bezpečnost, musí být jasně viditelné a rozpoznatelné a popřípadě vhodně označené.

S výjimkou určitých ovládacích systémů, u nichž je to nezbytné, musí být ovládací systémy umístěny mimo nebezpečné prostory a tak, aby jejich obsluha nemohla vyvolat další rizika. Ani neúmyslné ovládání nesmí způsobovat riziko.

V případě potřeby musí mít obsluhující zaměstnanec možnost přesvědčit se z hlavního ovládacího stanoviště, že se v nebezpečných prostorech nenachází žádná osoba. Není-li to možné, musí každému spuštění strojního zařízení automaticky předcházet bezpečnostní systém, jako například zvukový anebo vizuální výstražný signál. Ohrožený zaměstnanec musí mít čas nebo prostředky rychle se uchránit před nebezpečím vyvolaným spuštěním nebo zastavením pracovního zařízení.

Ovládací systémy musí být bezpečné. Porucha nebo poškození ovládacích systémů nesmí způsobit nebezpečnou situaci.

2.2. Pracovní zařízení musí být možné spustit pouze záměrným úkonem na ovladači, který je k tomuto účelu určen.

Totéž se vztahuje:

— na nové spuštění po zastavení z jakéhokoli důvodu,

— na ovládání významné změny provozních podmínek (např. rychlosti, tlaku atd.),

pokud toto nové spuštění nebo změna představují jakékoli riziko pro ohrožené zaměstnance.

Tento požadavek se nevztahuje na nové spuštění nebo změnu provozních podmínek v důsledku běžného provozního běhu automatického provozu.

2.3. Všechno pracovní zařízení musí být opatřeno ovladačem pro úplné a bezpečné zastavení.

Každé pracovní místo musí být opatřeno ovladačem k zastavení některého nebo všech pracovních zařízení, v závislosti na druhu rizika, tak aby zařízení bylo v bezpečném stavu. Ovladač pro zastavení na zařízení musí mít přednost před spouštěcími ovladači. Současně se zastavením pracovního zařízení nebo jeho nebezpečných částí musí být vypnut přívod energie dotyčných poháněcích zařízení.

2.4. Je-li to vhodné, musí být pracovní zařízení v závislosti na rizicích zařízení a na své běžné době zastavení opatřené nouzovým zařízením pro zastavení.

2.5. Pracovní zařízení představující nebezpečí způsobené padajícími předměty nebo přečnívajícími částmi musí být opatřeno vhodným bezpečnostním zařízením odpovídajícím tomuto nebezpečí.

Pracovní zařízení představující nebezpečí způsobené emisí plynů, par, kapalin nebo prachu musí být opatřeno vhodným zařízením pro jejich zachycování nebo odvádění v blízkosti zdroje nebezpečí.

2.6. Je-li to nezbytné pro bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců, musí být pracovní zařízení a části tohoto zařízení upevněny upínáním nebo podobnými prostředky.

2.7. Pokud je nebezpečí prasknutí nebo zlomení části pracovního zařízení, které by mohlo značně ohrozit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců, musí být přijata vhodná ochranná opatření.

2.8. Pokud pohyblivé části pracovního zařízení představují nebezpečí mechanického kontaktu, jímž může být způsoben úraz, musí být tyto části opatřeny kryty nebo zařízením zabraňujícím přístupu k nebezpečným prostorům nebo pro zastavení pohybů nebezpečných částí před přístupem k nebezpečným prostorům.

Kryty a ochranná zařízení:

— musí mít pevnou konstrukci,

— nesmí být příčinou dalších rizik,

— nesmí být snadno snímatelné nebo odpojitelné,

— musí být umístěny v dostatečné vzdálenosti od nebezpečných prostorů,

— nesmí omezovat výhled na provozní běh zařízení více, než je nezbytné,

— musí umožňovat úkony nezbytné k upevnění nebo výměně částí a k údržbě, přičemž přístup musí být omezen pouze na prostor, v němž je tato práce prováděna, a to pokud možno bez odmontování krytu nebo ochranného zařízení.

2.9. Prostory a místa pro práci na pracovním zařízení nebo jeho údržbu musí být vhodně osvětleny v závislosti na vykonávané práci.

2.10. Části pracovního zařízení, které mají vysokou nebo velmi nízkou teplotu, musí být, je-li to vhodné, chráněny, aby se vyloučilo riziko kontaktu nebo přílišného přiblížení zaměstnanců.

2.11. Poplašné zařízení na pracovním zařízení musí být zřetelně viditelné a srozumitelné.

2.12. Pracovní zařízení musí být používáno pouze k těm úkonům a za těch podmínek, pro které je určeno.

2.13. Údržbářské práce musí být možno provádět tehdy, pokud je pracovní zařízení zastaveno. Není-li to možné, musí být možné přijmout vhodná ochranná opatření pro provádění těchto prací nebo provádět tyto práce mimo nebezpečné prostory.

Pokud je u stroje kniha o údržbě, musí být řádně vedena.

2.14. Veškeré pracovní zařízení musí být opatřeno zřetelně rozpoznatelnými prostředky umožňujícími odpojení pracovního zařízení od jeho zdrojů energie.

Opětné zapojení nesmí pro dotyčného zaměstnance představovat žádné nebezpečí.

2.15. Pracovní zařízení musí nést varování a označení nepostradatelná pro zajištění bezpečnosti zaměstnanců.

2.16. Zaměstnanci musí mít bezpečný přístup do všech prostorů nezbytných pro výrobu, seřizování a údržbu a musí mít možnost v těchto prostorech bezpečně setrvávat.

2.17. Veškeré pracovní zařízení musí být vhodné pro ochranu zaměstnanců před nebezpečím vznícení nebo přehřátí pracovního zařízení nebo úniku plynu, prachu, kapaliny, páry nebo jiných látek používaných, vyráběných nebo skladovaných v pracovním zařízení.

2.18. Veškeré pracovní zařízení musí být vhodné pro prevenci rizika výbuchu pracovního zařízení nebo látek vyráběných, užívaných nebo skladovaných v pracovním zařízení.

2.19. Veškeré pracovní zařízení musí být vhodné pro ochranu ohrožených zaměstnanců před nebezpečím přímého nebo nepřímého kontaktu s elektrickým proudem.

3. **Dodatečné minimální požadavky na zvláštní pracovní zařízení**

Uvedené v čl. 9 odst. 1 této směrnice.